

[Thestrup.]

Den udvidelse af vidnefritagelsen, der er sket ved, at nye grupper inddrages — det drejer sig om psykologer, socialrådgivere, mødrehjælpens personale og revisorer — kan jeg helt og fuldt godkende.

Det næste hovedpunkt er nærpårørendes vidnepligt. Jeg vil gerne fremhæve to synspunkter her. Det første er, at man meget let ved at fremtvinge en vidneforklaring af en parts nærmeste kan komme til for tid og evighed at ødelægge forholdet mellem et par ægtefæller eller mellem forældre og børn. Det andet er, at det meget ofte vil vise sig, at en sådan vidneforklaring er af begrænset interesse for retssagen, og at oplysningen kunne være fremskaffet ad anden vej. Måske ville det volde en lille smule mere besvær for den pågældende statsadvokat eller den pågældende advokat, men kunne den fremskaffes ad anden vej, forekommer det mig, at det ville være så betydningsfuldt ikke her at trænge ind i disse nære forhold, at jeg må sige, jeg ganske kan tilslutte mig det, som den nye lovbestemmelse efter forslaget skulle komme til at lyde på. Vore nugældende regler er for vidtgående. Jeg tror, udvalgsbetænkningen har sagt det helt rigtige om de nugældende regler, når den siger pagina 47 — jeg beder om tilladelse til et citat —:

„Når regleres anvendelse, så vidt ses, ikke har givet anledning til alvorlig kritik, beror det som ovenfor nævnt formentlig på, at man i det praktiske retsliv har søgt at nå en hensigtsmæssig ordning ved ikke altid at kræve forklaring afgivet i det omfang, retsplejeloven hjemler.“

Jeg tror, den ændring, der her er foreslået, stemmer meget udmærket med de forhold, der i praksis foreligger.

Det, der vel er det vigtigste i dette lovforslag, er reglerne om pressens vidnepligt; det er i alt fald den del af lovforslaget, offentligheden har været mest interesseret i. På to områder er der her sket en udvidelse. Kredsen af de fritagne personer er udstrakt til alle, der i kraft af deres tilknytning til et trykt skrift, trykkeri, nyhedsbureau eller forlag har fået kendskab til, hvem der er forfatter eller kilde til en optaget meddelelse. Den anden udvidelse består i, at undtagelserne for fritagelse er begrænset til tilfælde af alvorlig forbrydelse eller til brud

på tavshedspligt i offentlige hverv. I disse tilfælde er der vidnepligt, hvis vidneførslen findes nødvendig af hensyn til sagens opklaring, og dersom vægtige offentlige eller private interesser taler afgørende derfor. Jeg kan give tilslutning til disse udvidelser. Jeg tror, pressen selv vil vide at holde orden i sine rækker, og vi er vist alle klar over den betydning, det har, at pressen kan tale så frit som muligt.

Det næste hovedpunkt er den formelle afskaffelse af edsafleggelsen. Jeg siger den formelle, for i realiteten har den længe været afskaffet. Jeg er meget stærkt i tvivl om, hvorvidt der i de sidste tyve år er aflagt ed i retterne. Jeg kan naturligvis ganske billige, at man også formelt afskaffer den.

Hovedpunkt nr. 5 er den udvidelse, der er sket af vidners pligt til at møde for den dømmende ret. Enkelthederne skal jeg ikke komme ind på; jeg vil bare sige, at for de fleste mennesker er det kun ganske få gange i deres liv, de møder som vidner, at trafikforholdene er så udviklede, at det ikke spiller nogen større rolle, om man skal køre 20 km eller 50 km, og at en vidneforklaring, som man kun får skriftligt, men ikke selv hører, og over for hvilken man ikke kan komme til at stille noget spørgsmål, er ikke af nogen større værdi. Derfor vil jeg dog ikke sige, at det skal være fuldstændig ubegrænset, hvor langt man skal kunne få folk til at rejse selv i små og ubetydelige sager. Kunne vi her finde en begrænsning, der nogenlunde stemte med det, vi vel alle i praksis sætter som begrænsning, så ville jeg være glad ved det. Men jeg kan give min tilslutning til dette, at vidner som hovedregel skal møde for den dømmende ret.

Hvad selve begrænsningen af afhøringen af vidner angår, vil jeg gerne sige som min opfattelse, at vidner for langt den største parts vedkommende er mennesker, der uden personlig interesse ulejliges af retsvæsenet for at yde dette væsentlige tjenester angående en sags oplysning. Der må naturligvis være adgang til grundigt at udspørge dem, men dommeren må beskytte dem mod en alt for hårdhændet afhøring.

Med hensyn til sidste hovedpunkt om ændringer i pligten til at fremlægge dokumenter og om ændringer i reglerne om partsafhøring i borgerlige sager tror jeg,